

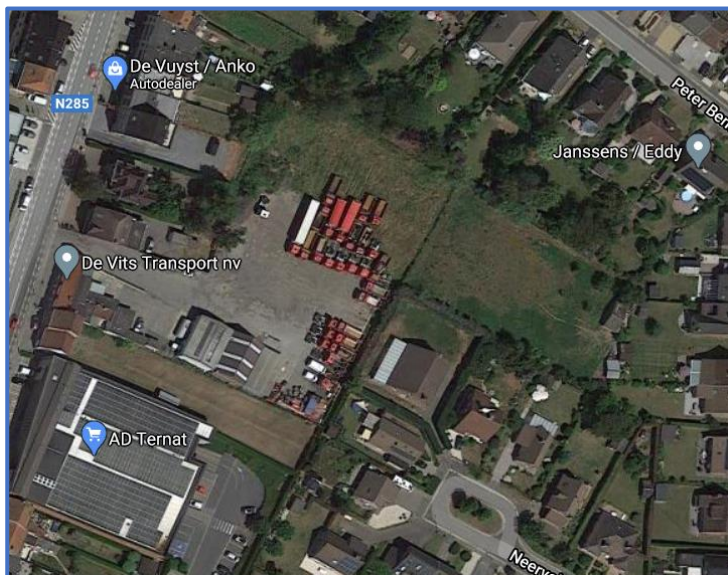


ARCHEOLOGIE • BOUWHISTORIE

## ARCHEOLOGIENOTA: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

### TERNAT, ASSESTEENWEG

A. Devroe & G. Bervoets  
Maart 2021



## **COLOFON**

### **Project**

Archeologienota: Ternat, Assesteenweg

### **Opdrachtgever**

Peiler  
Statiestraat 11-13  
1740 Ternat

### **Opdrachtnemer**

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bv  
Langeneikenstraat 3  
3582 Koersel  
0472/59.31.41  
annika.devroe@gmail.com  
BE 0680.617.128

Erkende archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2021 Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever.

## 1. INHOUD

|       |                                                                                       |   |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 1.    | Inhoud .....                                                                          | 2 |
| 2.    | Gemotiveerd advies .....                                                              | 3 |
| 3.    | Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem ..... | 4 |
| 3.1   | Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken .....                                    | 5 |
| 3.1.1 | Vervolgtraject: proefsleuvenonderzoek.....                                            | 5 |
| 3.1.2 | Voorwaarden onderzoek.....                                                            | 7 |
| 3.2   | Voorziene afwijkingen van de Code van Goede Praktijk.....                             | 8 |

## 2. GEMOTIVEERD ADVIES

Volgende onderzoeksvragen werden in het bureauonderzoek (Verslag van Resultaten) behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen (landschappelijke, historisch, archeologisch) over het archeologische potentieel van het terrein?
- In welke zones is verder vervolgonderzoek noodzakelijk indien archeologisch erfgoed potentieel aanwezig is en bedreigd wordt ten gevolge van de geplande ingrepen?

Op basis van de bestaande bronnen is niet met zekerheid te bepalen of een archeologische site afwezig is. Naar steentijdsites wordt het potentieel als laag ingeschat, voor de andere periodes als middelmatig tot hoog. Landschappelijk is deze locatie goed gelegen, namelijk op een uitloper van een heuvelrug nabij een waterloop. Ook bodemkundig is de situatie gunstig want het er is een droge leembodem aanwezig. Sporen uit oudere periodes kunnen dan ook binnen het plangebied verwacht worden. Reeds vanaf de 18<sup>de</sup> eeuw staat op historische kaarten reeds bewoning afgebeeld aan de steenweg.

Op dit moment staat er al bebouwing aan de Assesteenweg, een deel is verhard en fungeert als parking en het overige deel is een weiland (zie luchtfoto's).

Het betreffen een frituur met woning, en hoewel niet bekend is of er kelders aanwezig zijn, kan er wel van uitgegaan worden dat de funderingen en nutsvoorzieningen het archeologisch niveau verstoord hebben. Het gebouw dateert immers uit de 2<sup>de</sup> helft van de 20<sup>ste</sup> eeuw. De impact van de centraal in het zuiden gelegen verharding is vooralsnog onbekend. Er zijn geen aanwijzingen dat de zones bestaande uit weilanden verstoord zijn.

De geplande werken ter hoogte van het onderzoeksgebied kunnen als volgt worden beschreven: afbraak van bestaande bebouwing op perceel 280L, bouw van 16 woningen en aanleg van parkings, verhardingen en groenzones rondom de nieuwbouw.

Voor de afbraak van bebouwing en verharding op perceel 280P is reeds een aparte sloopvergunning aangevraagd en verkregen.

Samenvattend kan men stellen dat de geplande werken een grote impact hebben op de bodem en het archeologisch niveau zullen verstoren. De woning aan de straatzijde heeft het archeologisch niveau reeds verstoord en in het oostelijke deel van percelen 288A en 288B blijft in gebruik als weiland. Beide zones worden bijgevolg niet geselecteerd voor verder onderzoek.

### 3.1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Bounding box proefsleuven (Lambert 72):

|             |                             |
|-------------|-----------------------------|
| Punt 1 (NW) | X: 135439.661 Y: 135482.144 |
| Punt 2 (ZO) | X: 135566.652 Y: 173389.600 |

Oppervlakte selectie proefsleuvenonderzoek: 5340 m<sup>2</sup>



Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied en selectie proefsleuvenonderzoek. © Geopunt

### 3.2. ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODE EN -TECHNIEKEN

Na het bureauonderzoek werden de verschillende vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem afgewogen. Hiervoor werden telkens volgende vier criteria overlopen:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Een landschappelijk bodemonderzoek is, gezien de lage potentie voor het treffen van een steentijdartefactensite, niet van toepassing. De opbouw van de bodem kan ook bestudeerd worden tijdens het proefsleuvenonderzoek.

Geofysisch onderzoek kan nuttig zijn op zeer grote terreinen waar grote structuren zoals brede grachten, wallen en stenen constructies verwacht worden. Aangezien de verwachting van type sporen momenteel ongekend is, kan het zijn dat het onderzoek weinig oplevert. Bovendien kan bij dit type vooronderzoek de afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden en dienen er bijkomend proefsleuven aangelegd te worden. Op basis van de kosten-batenanalyse wordt dit onderzoek niet voorgesteld.

Een veldkartering is vooral nuttig op landbouwgronden die net geploegd worden. Dit is hier niet het geval en bovendien niet mogelijk. Dit onderzoek wordt dan ook niet voorgesteld.

Omdat er gezien de landschappelijke ligging en de beperkte verstoring van de bodem mogelijk archeologische resten verwacht kunnen worden in het noordelijke deel, is hier verder onderzoek aangewezen, en dit in de vorm van een proefsleuvenonderzoek.

#### 3.1.1 VERVOLGTRAJECT: PROEFSLEUVENONDERZOEK

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein.

De bebouwing mag bovengronds gesloopt worden maar indien er funderingen zijn die dieper in de grond zitten, mogen deze niet verwijderd worden voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek. Voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek moet het terrein vrij worden gemaakt van bebouwing en oppervlakkig puin, zodat de sleuven zonder hinder gegraven kunnen worden.

Tijdens het onderzoek dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de occupatie? Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren? Zijn er indicaties voor de inrichting van een erf/nederzetting?
- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?



- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?



Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied en selectie proefsleuvenonderzoek. © Geopunt

### Werkputtenplan

Het totale plangebied is ca. 5340 m<sup>2</sup> groot. Dit betekent dat, rekening houdend met de dekkinggraad van 12,5 % die door de Code van Goede Praktijk is voorgeschreven, er ongeveer 650 m<sup>2</sup> onderzocht moet worden. Hiervan bedraagt ca 535 m<sup>2</sup> proefsleuf (10 %) en 115 m<sup>2</sup> uitbreidingen zoals volgsleuven, kijkvensters of bijkomende proefsleuven (2,5 %).

Het indicatieve puttenplan voor het proefsleuvenonderzoek is weergegeven in figuur 1. De sleuven kunnen nog aangepast worden als de situatie daarom vraagt. De proefsleuven zijn zodanig verspreid over het te ontwikkelen gebied dat op een efficiënte manier inzicht verkregen kan worden in de aanwezigheid van archeologische sporen en vondsten en er voldoende ruimte is om eventuele volgsleuven of kijkputten aan te leggen.

De proefsleuven zijn 2 m breed, tenzij lokaal een verbreding nodig is om sporen beter te kunnen interpreteren, in functie van het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Deze sleuven geven inzicht in de bodemopbouw, maar geven ook een goed inzicht in de mogelijke archeologische resten die in het plangebied zouden kunnen zijn.

De lengte van de sleuven kan tijdens het veldwerk worden aangepast omwille van de lokale situatie op het terrein. Hierbij zal ten allen tijde worden geprobeerd zoveel mogelijk van het geplande oppervlak open te leggen en indien noodzakelijk zal naar een alternatieve oplossing gezocht worden.

De onderlinge afstand tussen de proefsleuven bedraagt ca. 15 m. De positie van de proefsleuven, zoals op figuur 1 is aangegeven, is indicatief. Het is toegestaan de exacte positie van de proefsleuven te wijzigen om praktische redenen of indien blijkt dat er zich, tegen de huidige verwachting in, toch een grote, diepgaande (recente) verstoring heeft voorgedaan op de positie van de betreffende proefsleuven. Idealiter wordt zo min mogelijk afgeweken van de voorgestelde locatie, hoewel uiteraard wel – indien nodig – uitbreidingen, proefputten en/of volsleuven aangelegd kunnen worden om de resten op een gedegen manier te kunnen registreren en waarderen, de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden en de onderzoeksdoelen te bereiken.

#### *Uitvoering van het veldwerk*

Het proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk (paragraaf 8.6.1.2 t/m 8.6.1.9, waarin de verschillende onderdelen van het opgraven en registreren van de archeologische waarden beschreven staan). Er wordt uitgegaan van een site zonder complexe verticale stratigrafie en de richtlijnen, die in paragraaf 8.6.2 van de Code van Goede Praktijk geformuleerd zijn, zullen worden gevolgd.

Het aanleggen van het vlak geschiedt met behulp van een graafmachine op rupsbanden met vlakke (gladde) graafbak; er mag geen gebruik worden gemaakt van een getande bak. Tijdens het afgraven van de grond wordt deze onderzocht met behulp van een metaaldetector.

Vondsten die uit sporen afkomstig zijn, worden toegekend aan dit spoor. Losse vondsten (vondsten uit bodemlagen) worden verzameld in vakken van 2 x 5 m. Hierdoor kan later eventueel een overzicht gegenereerd worden van vondstconcentraties.

Als er graven worden aangetroffen, dienen deze te worden behandeld volgens de Code van Goede Praktijk. Bij het aantreffen van losse lithische artefacten worden deze digitaal geregistreerd (X-, Y- en Z-coördinaten).

Per proefsleuf wordt minstens één profiel aangelegd. Indien de lokale situatie hiertoe aanleiding geeft, zullen meer profielen gemaakt worden om de bodemopbouw goed te kunnen begrijpen. De bodemprofielen worden geïnterpreteerd door een bodemkundige of assistent-bodemkundige, in samenspraak met de veldwerkleider.

Het doel van het vooronderzoek is na te gaan of er zich archeologische relictten in de bodem van het te ontwikkelen gebied bevinden, wat de aard en datering hiervan is en wat de bewaringstoestand is. Het onderzoek is derhalve succesvol als dit achterhaald kan worden maar als ook achterhaald kan worden wat de waarde is van de eventueel aangetroffen site in het kader van kenniswinst. Hiertoe zijn de eerder genoemde onderzoeksvraagstellingen geformuleerd.

### **3.1.2 VOORWAARDEN ONDERZOEK**

De bebouwing en verharding dient voor de aanvang van het proefsleuvenonderzoek bovengronds gesloopt te worden. Indien er funderingen zijn die dieper zitten dan de onderzijde van de moderne bouwvoor (ca. 30 cm beneden het maaiveld) mogen deze niet verwijderd worden voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek.

Bomen die niet behouden blijven dienen voor de aanvang van het proefsleuvenonderzoek gekapt te worden tot op maaiveldhoogte. De stronken dienen te blijven zitten totdat het terrein vrijgeven wordt.

Vooraleer de onderzoeken kunnen plaatsvinden dient het onderzoeksgebied volledig bouwrijp te zijn. Dit wil zeggen dat elementen die het onderzoek belemmeren zoals woekerende begroeiing, kleine constructies, storthopen, zandbergen etc... verwijderd dienen te worden.



### 3.2 VOORZIENE AFWIJKINGEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.